

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα (Ενότητα 1 σ.β.)	7
• Κατοικία (Ενότητα 2 σ.β.)	18
• Διατροφή (Ενότητα 4 σ.β.)	44
• Η ζωή σε άλλους τόπους (Ενότητα 6 σ.β.)	76
• Η ζωή έξω από την πόλη (Ενότητα 7 σ.β.)	86
• Συσκευές (Ενότητα 9 σ.β.)	104
• Ατυχήματα (Ενότητα 10 σ.β.)	117
• Συγγενικές σχέσεις (Ενότητα 11 σ.β.)	136
• Τρόποι ζωής και επαγγέλματα (Ενότητα 13 σ.β.)	152
• Κινηματογράφος, Θέατρο (Ενότητα 15 σ.β.)	161
• Μουσεία (Ενότητα 16 σ.β.)	171
• Πόλεμος και ειρήνη (Ενότητα 17 σ.β.)	182
• Αρχικοί χρόνοι ρημάτων	233

Τι θα μάθουμε

- A. Μετατροπή ονοματικών φράσεων σε ρηματικές (και αντίστροφα)
- B. Κλίση των επιθέτων σε -ης, -ης, -ες
- Γ. Η χρήση των παθητικών μετοχών
- Δ. Μεταφορά-παρομοίωση
- E. Απλή και επαυξημένη πρόταση

A.**Μετατροπή ονοματικών φράσεων σε ρηματικές (και αντίστροφα)**

- **Ονοματική φράση** ονομάζεται ένα ουσιαστικό μαζί με τα συμπληρώματά του (άρθρο, επίθετο, αριθμητικό, αντωνυμία κ.ά.).
- **Ρηματική φράση** ονομάζεται ένα ρήμα μαζί με τις λέξεις ή τις φράσεις που συμπληρώνουν το νόημά του (αντικείμενο, κατηγορούμενο, επιρρήματα, προθετικές φράσεις, πλάγιες πτώσεις κ.ά.).

π.χ. **ο επιμελής μαθητής****διάβασε όλα τα μαθήματα**

Ονοματική φράση-Υποκείμενο

Ρηματική φράση (Ρήμα + ονοματική φράση-αντικείμενο)

Στο παραπάνω παράδειγμα το υποκείμενο (ο επιμελής μαθητής) και το αντικείμενο (όλα τα μαθήματα) είναι δύο ονοματικές φράσεις που αποτελούνται

και οι δύο από άρθρο, επίθετο και ουσιαστικό. Το ρήμα μαζί με το αντικείμενο αποτελούν τη ρηματική φράση (*διάβασε όλα τα μαθήματα*).

• **Πώς μετατρέπουμε μια ρηματική φράση σε ονοματική**

Για να μετατρέψουμε μία ρηματική φράση σε ονοματική, αντικαθιστούμε το ρήμα με ομόρριζο ουσιαστικό που δηλώνει την ενέργεια ή το αποτέλεσμα της ενέργειας του ρήματος. Παράλληλα, επιφέρουμε και οποιαδήποτε αλλαγή είναι απαραίτητη:

π.χ. **συλλέγω** ξένα γραμματόσημα → η **συλλογή** ξένων γραμματοσήμων
αποστέλλω προσκλήσεις στους καλεσμένους → η **αποστολή** προσκλήσεων στους καλεσμένους
 το δάσος **κάπκε** → το **κάψιμο** του δάσους

• **Πώς μετατρέπουμε μια ονοματική φράση σε ρηματική**

Για να μετατρέψουμε μία ονοματική φράση σε ρηματική, αντικαθιστούμε το ουσιαστικό με ομόρριζο ρήμα, επιφέροντας και οποιαδήποτε αλλαγή είναι απαραίτητη. Προσέχουμε η νέα φράση να εκφράζει το ίδιο νόημα:

π.χ. η **συγκέντρωση** των κατοίκων → **συγκεντρώνονται** οι κάτοικοι ή
 → **συγκεντρώνουν** τους κατοίκους
 η **κάλυψη** του προσώπου → **καλύπτεται** το πρόσωπο ή
 → **καλύπτει** το πρόσωπο
 η **ψηφίση** του νομοσχεδίου από τη Βουλή → το νομοσχέδιο **ψηφίστηκε** (ή ψηφίζεται) από τη Βουλή

Εργασίες εξάσκησης

1. Δώσε ένα σύντομο τίτλο σε καθεμία από τις παρακάτω ειδήσεις, χρησιμοποιώντας ονοματικές φράσεις, όπως στο παράδειγμα:

- Μεταφέρθηκαν χθες από τη Ναμίμπια στη Λάρισα 50 στρουθοκάμηλοι με σκοπό την αναπαραγωγή, την εμπορία, αλλά και την παροχή πληροφοριών σε όσους θέλουν να ασχοληθούν με την εκτροφή.
→ *Μεταφορά στρουθοκαμήλων στη Λάρισα.*
- Σε κλάσματα δευτερολέπτου ειδικοί πυροτεχνουργοί εξουδετέρωσαν παλιά νάρκη στην περιοχή του Έβρου.

→ .....

- Λόγω μηχανικής βλάβης ακινητοποιήθηκε για δύο περίπου ώρες, κοντά στο Λιανοκλάδι, η ταχεία αμαξοστοιχία του ΟΣΕ, κατά τη διαδρομή από την Αθήνα στη Θεσσαλονίκη.
→ .....
- Άνδρες των ειδικών δυνάμεων της Πυροσβεστικής ερευνούσαν όλο το βράδυ, για να εντοπίσουν 10 ορειβάτες που εγκλωβίστηκαν, αργά χθες το απόγευμα, στο φαράγγι της Μονής Κλειστών στην Πάρνηθα.
→ .....
- Η κυκλοφορία βιβλίων στο εξωτερικό με μεταφρασμένα έργα Ελλήνων λογοτεχνών αυξήθηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα ολοένα και περισσότεροι Έλληνες συγγραφείς να είναι πλέον γνωστοί και να αποκτούν το δικό τους κοινό.
→ .....
- Σε επικίνδυνα ύψη, σύμφωνα με τους μετεωρολόγους, θα ανέβει ο υδράργυρος τις δύο επόμενες ημέρες, προσεγγίζοντας, σε πολλές περιοχές τις Ελλάδας, τους 42° C.
→ .....
- Μετά από τέσσερις μήνες παραμονής στο διάστημα, επέστρεψε εξαντλημένος και ο τελευταίος Αμερικανός κοσμοναύτης από τον ρωσικό διαστημικό σταθμό Μιρ.
→ .....
- Στη δεκαετία του '90, κατά τους ερευνητές, αυξήθηκαν τα επίπεδα ραδιενέργειας στην Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη ως συνέπεια της διαρροής ραδιενέργειας στον πυρηνικό σταθμό του περίφημου Τσερνόμπιλ.
→ .....
- Χτες το βράδυ, εξαιτίας της δυνατής βροχής, πλημμύρισαν πολλές περιοχές της Αθήνας με αποτέλεσμα την καταστροφή πολλών περιουσιών.
→ .....

2. Μετάτρεψε τους παρακάτω τίτλους σε σύντομες ειδήσεις, εμπλουτίζοντάς τες με οποιαδήποτε στοιχεία και πληροφορίες κρίνεις απαραίτητο, όπως στο παράδειγμα:

- Επιστροφή της Εθνικής από τη Ρώμη με νίκη.
→ *Επέστρεψε χθες βράδυ η Εθνική ομάδα ποδοσφαίρου από τη Ρώμη, όπου σε αγώνα με την αντίστοιχη Εθνική ομάδα της Ιταλίας νίκησε με 2-0.*
- Μεγάλη αύξηση της ανεργίας σύμφωνα με μετρήσεις.
→ .....
- Εγκατάλειψη θύματος στην άσφαλτο.
→ .....
- Υπογραφή συμφωνίας για το Μετρό της Θεσσαλονίκης.
→ .....
- Μεταφορά τόνων κόκκινης σκόνης από τη Σαχάρα.
→ .....
- Ανακάλυψη φαρμάκου κατά του καρκίνου.
→ .....
- Απεργία αύριο σε όλη τη χώρα.
→ .....
- Καταδίκη της χώρας μας για περιβαλλοντικά θέματα.
→ .....
- Κατάσχεση 50 τόνων σάπιου κρέατος.
→ .....

- Βράβευση Ολυμπιονικών από σωματείο.

→ .....

.....

.....

Β. Κλίση των επιθέτων σε -ης, -ης, -ες

Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ονομ.	ο ασεβ-ής	η ασεβ-ής	το ασεβ-ές
γεν.	του ασεβ-ούς	της ασεβ-ούς	του ασεβ-ούς
αιτ.	τον ασεβ-ή	την ασεβ-ή	το ασεβ-ές
κλπ.	ασεβ-ή	ασεβ-ή	ασεβ-ές

Πληθυντικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ονομ.	οι ασεβ-είς	οι ασεβ-είς	τα ασεβ-ή
γεν.	των ασεβ-ών	των ασεβ-ών	των ασεβ-ών
αιτ.	τους ασεβ-είς	τις ασεβ-είς	τα ασεβ-ή
κλπ.	ασεβ-είς	ασεβ-είς	ασεβ-ή

Όπως παρατηρούμε, στα επίθετα σε -ης, -ης, -ες το αρσενικό και το θηλυκό έχουν τις ίδιες ακριβώς καταλήξεις και μόνο το άρθρο είναι αυτό που διαφοροποιείται. Κατά τον ίδιο τρόπο κλίνονται τα επίθετα: *αληθής, ακριβής, αμελής, ατυχής, διεθνής, υγιής, σαφής, συνεπής, δασώδης, ελώδης, βραχώδης* κ.ά.

ΠΡΟΣΟΧΗ! Τα παροξύτονα επίθετα σε -ης, -ης, -ες τονίζονται στην ονομαστική και αιτιατική ενικού του ουδέτερου γένους στην προπαραλήγουσα: π.χ. *ο συνήθης* → *το σύνθητες*. Όσα λήγουν σε -ώδης στη γενική πληθυντικού και των τριών γενών κατεβάζουν τον τόνο στη λήγουσα: *ο ελώδης* → *των ελωδών*.

Εργασίες εξάσκησης

1. Βάλε τα επίθετα στον κατάλληλο τύπο:

- Άρχισαν οι διαπραγματεύσεις για τον ..... (διμερής) αφοπλισμό.
- Προσκολλήθηκαν σε ..... (ευσεβής) ανθρώπους.
- Συναντήθηκαν στη ..... (διεθνής) οδό.
- Βραβεύει τον ..... (επιμελής) μαθητή.
- Κατηγορήθηκε για ..... (ψευδής) δήλωση.
- Τα όρια της ..... (αχανής) αυτοκρατορίας.
- Άφησε το έργο του ..... (ημιτελής).
- Η εκμετάλλευση των ..... (δασώδης) περιοχών είναι συστηματική.
- Η έλλειψη και των ..... (στοικειώδης) γνώσεων είναι απαράδεκτη.
- Δεν είχε τη ..... (στοικειώδης) εντιμότητα να ξεκαθαρίσει τη θέση του.
- Το έγκλημα χαρακτηρίστηκε ..... (ειδεχθής = αποτρόπαιος, αποκρουστικός).
- Οι δηλώσεις του μάρτυρα χαρακτηρίστηκαν ..... (αναληθής).
- Πλησιάσαμε σ' έναν ..... (βραχώδης) και ακατοίκητο όρμο.
- Προσέξτε το εξής ..... (μυστηριώδης) φαινόμενο.
- Η έκλειψη του ηλίου αποτελούσε πάντα ένα ..... (μεγαλειώδης) θέαμα.
- Τα σπίτια ήταν καμωμένα από ..... (ευτελής) υλικά.
- Δεν είναι βλαβερά όλα τα βακτηρίδια. Μερικά είναι ..... (αβλαβής) για τον άνθρωπο.

- Το κλάδεμα του τσαγιού στις πεδιάδες πρέπει να γίνεται κάθε χρόνο, ενώ στις ..... (λοφώδης) περιοχές κάθε οκτώ χρόνια.
- Είναι σημαντικό οι άνθρωποι στη ζωή τους να είναι .....
..... (μετριοπαθής) και όχι απόλυτοι σε ό,τι υποστηρίζουν.

2. Συμπλήρωσε τα κενά των φράσεων με τα παρακάτω επίθετα (κάποια επίθετα θα χρησιμοποιηθούν περισσότερες από μία φορές): επιεικής, διεθνής, συνεχής, στοιχειώδης, ελλιπής, μεγαλοφυής, ιδεώδης

- Δε συμπαθούσε τους αυστηρούς δικαστές. Ο ίδιος μάλιστα ήταν πολύ .....
- Και σήμερα ακόμη εξακολουθεί να είναι πρόεδρος του .....
..... Ερυθρού Σταυρού.
- Είχε όλα τα γνωρίσματα του συνετού και ..... αν-
θρώπου.
- Τα κράτη πήραν αυστηρά μέτρα για την προστασία των .....
..... αεροδρομίων και των αεροπορικών γραμμών.
- Το ..... ωράριο την είχε κουράσει.
- Αμελεί ακόμη και τα πιο ..... καθήκοντά του.
- Καθυστερούσε στις επιλογές του, γιατί αναζητούσε τις .....
..... λύσεις.
- Είχε το σπινθηροβόλο βλέμμα μίας ..... γυναίκας.
- Τα στοιχεία που έδωσε στον ανακριτή ο δημοσιογράφος υπήρξαν
....., γι' αυτό τον κάλεσε ξανά για νέες διευκρινίσεις.
- Ο μισθός του δεν έφτανε ούτε για την αντιμετώπιση των πιο .....
..... αναγκών του.
- Θαύμαζε τους ..... άνδρες της ιστορίας.
- Οι όροι της συνθήκης ήταν ..... για τη διατήρηση της
ειρήνης μεταξύ των δύο πλευρών.
- Δεν έδειχνε απέναντί του ούτε τον ..... σεβασμό.

3. Βάλε τις παρακάτω φράσεις στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού και σχημάτισε προτάσεις με τις καινούριες φράσεις:

- το συνεχές ωράριο →

.....

- των διεθνών συμβάσεων →

.....

- τους επιεικείς δασκάλους →

.....

- την ακριβή διεύθυνση →

.....

- τα ελώδη μέρη →

.....

- τα διαφανή τζάμια →

.....

- τους αγενείς τρόπους →

.....

Γ. Η χρήση των παθητικών μετοχών

Η **παθητική μετοχή** είναι ένα ρηματικό επίθετο· διαθέτει χαρακτηριστικά και ρήματος (χρόνο, φωνή, διάθεση) και επιθέτου (γένος, αριθμό, πτώση). Στην παθητική φωνή σχηματίζονται μετοχές στον **ενεστώτα** και στον **παρακείμενο**.

Γ.1. Μετοχή παθητικού ενεστώτα

Πολλά ρήματα σχηματίζουν μετοχή **παθητικού ενεστώτα** από το θέμα του ενεστώτα και τις εξής καταλήξεις:

- **-όμενος**: π.χ. *εργάζομαι* → *εργαζόμενος, -η, -ο* (*εργαζόμενη γυναίκα*)
- **-ώμενος**: π.χ. *τιμώ* → *τιμώμενος, -η, -ο* (*τιμώμενα πρόσωπα*)
- **-ούμενος**: π.χ. *κινώ* → *κινούμενος, -η, -ο* (*κινούμενη άμμος*)
- **-άμενος**: π.χ. *τρέμω* → *τρεμάμενος, -η, -ο* (*τρεμάμενα χέρια*).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Μερικά ρήματα σχηματίζουν τη μετοχή αυτή με δύο τρόπους:
π.χ. *τρέχω* → *τρεχούμενος, -η, -ο* και *τρεχάμενος, -η, -ο*.

ΠΡΟΣΟΧΗ! Σε **-όμενος** γράφονται μετοχές που ανήκουν σε ρήματα που κλίνονται όπως το *απαντώ* (*απαντάς, απαντά κτλ.*): π.χ. *κυβερνώ, ρωτώ, τιμώ, προσδοκώ κ.ά.*

Γ.2. Μετοχή παθητικού παρακειμένου

Η μετοχή του **παθητικού παρακειμένου** σχηματίζεται συνήθως από τον αόριστο με τις κατάληξεις **-μένος, -μένη, -μένο**:

π.χ. *θεωρούμαι: θεώρησα* → *θεωρημένος, -η, -ο*
ξεχνιέμαι: ξέχασα → *ξεχασμένος, -η, -ο*.

Εξαιρούνται ορισμένα ρήματα (π.χ. *δυστυχώ*) που σχηματίζουν τη μετοχή με την κατάληξη **-σμένος, -σμένη, -σμένο**:

π.χ. *δυστυχώ: δυστύχησα* → *δυστυχισμένος, -σμένη, -σμένο*
ακουμπώ: ακούμπησα → *ακουμπισμένος, -σμένη, -σμένο*
κιτρινίζω: κιτρίνισα → *κιτρινισμένος, -σμένη, -σμένο*.

Ειδικότερα:

- Ρήματα σε **-ώνω**: Σχηματίζουν τη μετοχή παθητικού παρακειμένου σε **-όμενος, -η, -ο**:
π.χ. *οργάνω* → *οργωμένος, -η, -ο*.
Παρόμοια κατάληξη έχουν και οι μετοχές κάποιων ανώμαλων ρημάτων:
λέγω → *ειπωμένος, -η, -ο* (παθ. αόρ.: *ειπώθηκα*)
τρώω → *φαγωμένος, -η, -ο* (παθ. αόρ.: *φαγώθηκα*)
βλέπω → *ιδωμένος, -η, -ο* (παθ. αόρ.: *ειδώθηκα*)
κάνω → *καμωμένος, -η, -ο* (παθ. αόρ.: *καμώθηκα*).
- Ρήματα σε **-εύω** (που ο αόριστός τους σχηματίζεται σε **-ψα**): Σχηματίζουν τη μετοχή παθητικού παρακειμένου σε **-εμένος, -η, -ο**:
π.χ. *μαγειρεύω* → *μαγειρεμένος, -η, -ο*.
- Ρήματα σε **-εύω** (που ο αόριστός τους σχηματίζεται σε **-σα**): Σχηματίζουν τη μετοχή παθητικού παρακειμένου σε **-εμένος, -η, -ο**:
π.χ. *εκπαιδεύω* → *εκπαιδευμένος, -η, -ο*.
- Ρήματα σε **-ίζω**: Σχηματίζουν τη μετοχή παθητικού παρακειμένου σε **-ισμένος, -η, -ο**:

- π.χ. φροντίζω → φροντισμένος, -η, -ο (αλλά δανείζω → δανεισμένος, -η, -ο).
- Ρήματα σε **-ύνω**: Σχηματίζουν τη μετοχή παθητικού παρακειμένου σε **-υμένος, -η, -ο** ή **-υσμένος, -η, -ο**:
π.χ. επιβαρύνω → επιβαρυμένος, -η, -ο
μολύνω → μολυσμένος, -η, -ο.
  - Ρήματα με χαρακτήρα **π, β, φ, πτ** της 1ης Συζυγίας: Σχηματίζουν τη μετοχή παθητικού παρακειμένου σε **-μμένος, -η, -ο**:
π.χ. κρύβω → κρυμμένος, -η, -ο
καλύπτω → καλυμμένος, -η, -ο.
  - Ρήματα σε **-αίνω**: Σχηματίζουν τη μετοχή παθητικού παρακειμένου άλλα σε **-αμένος, -η, -ο** και άλλα σε **-ημένος, -η, -ο**:
π.χ. πικραίνω → πικραμένος, -η, -ο
μαθαίνω → μαθημένος, -η, -ο.
Σε **-ημένος, -η, -ο** σχηματίζουν συνήθως τη μετοχή του παθητικού παρακειμένου και τα **ρήματα της 2ης Συζυγίας**:
π.χ. τιμώ → τιμημένος, -η, -ο
χτυπώ → χτυπημένος, -η, -ο
Αλλά:
γελώ → γελασμένος, -η, -ο
τραβώ → τραβηγμένος, -η, -ο
φορώ → φορεμένος, -η, -ο
τυραννώ → τυραννισμένος, -η, -ο

Εργασίες εξάσκησης

1. Σχημάτισε τις μετοχές του παθητικού παρακειμένου των παρακάτω ρημάτων:

- αγανακτώ: .....
- ευτυχώ: .....
- ανατρέφω: .....
- καταστρέφω: .....
- απολυμαίνω: .....
- λαμβάνω: .....
- αποστέλλω: .....
- μολύνω: .....

- αφήνω: .....
- αφαιρώ: .....
- απομονώνω: .....
- δυστυχώ: .....
- εμπνέω: .....
- επιτρέπω: .....
- πετυχαίνω: .....
- πίνω: .....
- προάγω: .....
- συναιρώ: .....
- στενοχωρώ: .....
- σφάλλω: .....

2. Βρες τις μετοχές του παθητικού παρακειμένου και χρησιμοποίησέ τις σε δικές σου περιόδους:

- **απαλλάσσομαι:** .....
- .....
- .....
- .....
- **μαγεύομαι:** .....
- .....
- .....
- .....
- **καλύπτομαι:** .....
- .....
- .....
- .....
- **επιβαρύνομαι:** .....
- .....
- .....
- .....
- **καταβάλλομαι:** .....
- .....
- .....
- .....

3. Στο παρακάτω κείμενο συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν:

Ο ισχυρός σεισμός ανάγκασε τους **φοβ....μένους** κατοίκους της πόλης να πεταχτούν έξω. Σε πολλά σημεία, τα μόλις πριν από λίγο **γκρεμ....μένα** σπίτια δημιουργούσαν μία απόκοσμη εικόνα. Ήταν **διατεθ....μένοι** να γυρίσουν

για να πάρουν τα υπάρχοντά τους, ωστόσο ο φόβος τούς κρατούσε μακριά. Πολλοί άρχισαν να φεύγουν σε πιο **απομακρ....μένα** σημεία με όποιο μέσο έβρισκαν, ακόμη και με τα πόδια. Καθώς ο χρόνος κυλούσε έβλεπε**ς αποκοιμ....μένα** μωρά στις αγκαλιές των μπτέρων τους, ενώ η αγωνία στα πρόσωπά τους μαρτυρούσε την ανησυχία τους. Και στα χείλη όλων ένα ερώτημα: «γιατί, Θεέ μου, όλα αυτά;».

4. Στις παρακάτω προτάσεις συμπλήρωσε το φωνήεν ή το δίψηφο που λείπει από τις μετοχές:

- Είναι άνθρωπος με εκλεπτ...σμένους τρόπους.
- Είδε ότι το φαγητό του ήταν φαγ...μένο.
- Είσαι ευτυχ...σμένος;
- Όλα είναι καλά καμ...μένα.
- Ποιο είναι το τιμ...μενο πρόσωπο;
- Όλα αυτά είναι χιλιοειπ...μένα.
- Ήρθε στη δουλειά μεθ...σμένος.
- Τα βιβλία ήταν όλα αν...γμένα στη σελίδα οκτώ.
- Το αυτοκίνητο δεν είναι δικό του, αλλά είναι δαν...σμένο.
- Τα προσδοκ...μενα κέρδη για φέτος θα είναι μεγάλα.

Δ. Μεταφορά – παρομοίωση

Μεταφορά έχουμε όταν μια λέξη, που εμφανίζεται με την κυριολεκτική σημασία της σε μια φράση, μεταφέρεται και χρησιμοποιείται σε μια άλλη φράση με διαφοροποιημένη αλλά ανάλογη σημασία:

π.χ. Ο Όλυμπος είναι **βουνό**. → (κυριολεξία)

Αυτά τα εμπόδια είναι **βουνό**. → (μεταφορά)

Με μεταφορική σημασία χρησιμοποιούμε όχι μόνο λέξεις, αλλά και φράσεις ολόκληρες:

π.χ. τον έχω κλείσει στην καρδιά μου
έφτασε ο κόμπος στο χτένι.

Με τη μεταφορά συγγενεύει η **παρομοίωση**:

π.χ. Μόλις τον είδε, χύθηκε πάνω του **σαν το γεράκι**.
Μου φάνηκε αδύνατος **σαν σκιάχτρο**.
Ήταν οπλισμένος **σαν αστακός**.

• Διαφορά μεταφοράς και παρομοίωσης

Στην παρομοίωση, η σύγκριση γίνεται με τη βοήθεια του **σαν** και η λέξη που το συνοδεύει, διατηρεί την αρχική της σημασία. Στη μεταφορά δεν υπάρχει το **σαν** και η λέξη παίρνει μια άλλη σημασία, όμοια ή ανάλογη βέβαια με την αρχική.

Εργασίες εξάσκησης

1. Στον πίνακα που ακολουθεί έχουν ανακατευτεί κυριολεξίες και μεταφορές. Ξεχώρισέ τις σημειώνοντας **Κ** για τις κυριολεξίες και **Μ** για τις μεταφορές:

σιδερένια πόρτα	Κ	σιδερένια χέρια	
γλυκιά θύμψη	Μ	γλυκά πορτοκάλια	
καθαρό ποτήρι		καθαρή διαγωγή	
καθαρά ρούχα		καθαρά λόγια	
ίσιος άνθρωπος		ίσιο ξύλο	
πικρά λόγια		πικρό φάρμακο	
στραβή σανίδα		στραβή γνώμη	
ασάλευτη πίστη		ασάλευτος βράχος	
θηλυκό σπουργίτι		θηλυκό μυαλό	
τσουχτερή τσουκνίδα		τσουχτερά λόγια	
άνοιξε την πόρτα		άνοιξε ο γείτονας μαγαζί	
λύγισε από τη λύπη		ο αέρας λύγισε το δέντρο	
έπεσε και χτύπησε		έπεσαν οι τιμές	
έπεσε σε συλλογή		έπεσε μέσα στο πηγάδι	
τον έφαγαν τα βάσανα		έφαγε η γάτα το ποντίκι	

2. Στα παρακάτω παραδείγματα, τα ρήματα ή οι άλλες λέξεις χρησιμοποιούνται στην κυριολεξία. Να βρεις για το καθένα μία φράση στην οποία να χρησιμοποιείται μεταφορικά:

- **Ανάβω** τα φρύγανα. → .....
- **Σπκώνει** εύκολα είκοσι κιλά. → .....
- **Τρώει** ό,τι βρίσκει. → .....
- Με τέτοια **φουρτούνα** δεν πιάνονται ψάρια. → .....
- **Γονάτισα** για να μη χτυπήσω. → .....
- Ο παπάς **λιβάνισε** τις εικόνες. → .....
- Ακόμη δε **θέρισαν** τα στάχια. → .....
- Το καράβι είναι ακόμη στα **σκαριά**. → .....

3. Οι ακόλουθες φράσεις λέγονται μεταφορικά. Να βρεις τι σημαίνει η καθεμιά:

- Δεν περνά από το χέρι μου. → .....
- Τα φορτώθηκα όλα στη ράχη μου. → .....
- Μασά τα λόγια του. → .....
- Θέλει να μας ρίξει στάχτη στα μάτια → .....
- Μου έφαγε τ' αυτιά. → .....
- Μας πότισε όλους φαρμάκι. → .....

4. Να υπογραμμίσεις τις λέξεις που χρησιμοποιούνται μεταφορικά:

- Το νησάκι ήταν γυμνό και έρημο.
- Ήταν στην καρδιά λιοντάρι.
- Το καράβι σκίζει τα νερά.
- Έχει σιδερένια υγεία.
- Μην τα σκαλίζεις περισσότερο τα πράγματα.
- Στην Ελλάδα άρχισε πολύ νωρίς η καλλιέργεια της τέχνης και της επιστήμης.

Ε. Απλή και επαυξημένη πρόταση

- **Απλή** ονομάζεται η πρόταση που έχει τα απολύτως απαραίτητα στοιχεία, ώστε το νόημά της να είναι ολοκληρωμένο, δηλαδή αποτελείται μόνο από τους **κύριους όρους** της. Επομένως, απλή είναι η πρόταση που περιλαμβάνει μία Ονομαστική φράση-Υποκείμενο και μία Ρηματική φράση, χωρίς να έχει προσδιορισμούς:
π.χ. Ο Νίκος έτρεξε. (υποκείμενο + ρήμα)
Ο Νίκος χτύπησε την πόρτα. (υποκείμενο + ρήμα + αντικείμενο)
Ο Νίκος είναι ψηλός. (υποκείμενο + ρήμα + κατηγορούμενο)
- **Επαυξημένη** ονομάζεται η πρόταση που, εκτός από τους κύριους όρους, περιλαμβάνει και **προσδιορισμούς** που συμπληρώνουν το νόημα των κύριων όρων της:
π.χ. Ο Γιώργος είναι **καλός** ποδοσφαιριστής.
Οι αθλητές τρέχουν **μέσα στο γήπεδο**.
Ο σκύλος φυλάει **μέσα στη νύχτα** το κοπάδι **του βοσκού**.
Η μπάλα **του ποδοσφαιρού** είναι **δερμάτινη**.

Εργασίες εξάσκησης

1. Μετάτρεψε τις προτάσεις που ακολουθούν από επαυξημένες σε απλές:

- Ο εργατικός υπάλληλος έγινε γρήγορα προϊστάμενος του τμήματος.
→ .....
- Ο απρόσεκτος οδηγός αγνόησε την προειδοποιητική πινακίδα στον δρόμο.
→ .....
- Η μητέρα κάθε Σάββατο έπλαθε το ψωμί νωρίς το πρωί.
→ .....
- Ο καπετάνιος, έμπειρος ναυτικός, κουμάνταρε με μαεστρία το καράβι.
→ .....
- Μέσα στο χωράφι φύτευσε το σιτάρι την άνοιξη.
→ .....

2. Πρόσθεσε στις ακόλουθες απλές προτάσεις προσδιορισμούς αιτίας, χρόνου και τόπου, ώστε να γίνουν επαυξημένες:

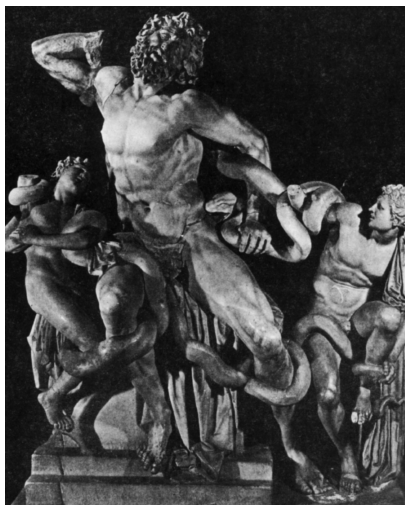
- Τα παιδιά εργάζονταν
→ .....
- Ο Γιώργος σκώθηκε
→ .....
- Η Μαρία έχασε το πορτοφόλι
→ .....
- Η εκδρομή ακυρώθηκε
→ .....
- Ο τουρίστας έχασε το αεροπλάνο
→ .....
- Το θέαμα ήταν υπέροχο
→ .....
- Η φωτιά κατέστρεψε το κτίριο
→ .....
- Το αεροπλάνο προσγειώθηκε
→ .....

Λεξιλογικές ασκήσεις

1. Συμπλήρωσε την ακροστιχίδα για να βρείς το όνομα ενός πολύ γνωστού αρχαιολογικού προορισμού.

- _____ : έτσι λέγεται αλλιώς η σφαίρα
 _____ : δέντρο που συναντάται σε μεγάλο υψόμετρο
 _____ : ψάρι που το τρώμε συνήθως καπνιστό μαζί με όσπρια
 _____ : ο μεγαλύτερος εκθρός των ποντικιών
 _____ : πόλη της Ηπείρου, γνωστή για τη λίμνη της
 _____ : το όνομα του προστάτη Αγίου των ναυτικών
 _____ : εκεί βρίσκονται οι πυραμίδες

2. Στο κείμενο που ακολουθεί συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν από ορισμένα ρήματα:

Ο «Λαοκόων» είναι ένα κολοσσιαίο σύμπλεγμα που συναρπάζει με την εκφραστικότητά του. Βρίσκεται στο μουσείο του Βατικανού, στη Ρώμη. **Ανακαλύφτ.....** τυχαία στις 14 Ιανουαρίου 1506, στον Εσκυλίνο λόφο της Ρώμης. Το έργο είχε λαξευτεί από τους Ρόδιους γλύπτες Αγήσανδρο, Πολύδωρο και Αθηνόδωρο. Ο Πάπας Ιούλιος Β΄ το **εγκατέσ.....** στο Μπελβεντέρε κι ο γλύπτης Μοντορσόλι το **αποκατέστ.....**, γιατί το άγαλμα είχε βρεθεί κομματιασμένο. Τετρακόσια χρόνια μετά, το 1906, ο Γερμανός αρχαιολόγος Πόλλακ βρήκε το αυθεντικό χέρι του γέροντα Λαοκόοντα, που **προσαρμόστ.....** στη θέση του. Ταυτόχρονα **αφαιρέθ.....** όλες οι προσθήκες του Μοντορσόλι και τα άγαλμα σήμερα **παρουσιάζ.....** στους επισκέπτες του Μουσείου απόλυτα αυθεντικό.

Το άγαλμα είναι μαρμάρινο, έχει ύψος 2,42 μ. κι είναι χαρακτηριστικό δείγμα της ελληνορωμαϊκής τέχνης που έχει **εγκαταλ**..... τους κανόνες της κλασικής τέχνης με τις ισορροπημένες και εξιδανικευμένες μορφές και **απέδ**..... τα πλέον έντονα πάθη, φτάνοντας μέχρι τον νατουραλισμό.

Παριστάνει το θάνατο του Λαοκρόντα και των δυο γιων του. Το περιστατικό συνδέεται, όπως είναι γνωστό, με τους Τρώες και τον Δούρειο Ίππο. Οι Τρώες, αφού **αποχώρ**..... οι Αχαιοί, **θέλ**..... να μεταφέρουν το τεράστιο ξύλινο άλογο μέσα από τα τείχη. Ο ιερέας Λαοκρόντας, όμως, υποπεύθηκε την παγίδα των Αχαιών και **προσπάθ**..... να τους **εμποδ**..... λέγοντας το περίφημο «Φοβού τους Δαναούς και δώρα φέροντας» και μπήγοντας τη λόγχη του στο ξύλο, απ' όπου **ακούστ**..... πνιχτή κραυγή πόνου. Οι Τρώες και πάλι δεν **πείστ**..... Τότε ο Λαοκρόντας **ετοιμάστ**..... να **προσφ**..... θυσία στον Ποσειδώνα. Δεν πρόλαβε όμως. Από τη θάλασσα βγήκαν δυο τεράστια φίδια και **θανάτ**..... τον ιερέα και τους δυο γιους του.

Αυτή τη φοβερή σκηνή **θέλ**..... να **αναπαραστ**..... οι τρεις Ρόδιοι γλύπτες. Και την **απέδ**..... με μια καταπληκτική εκφραστική δύναμη. Κεντρικό πρόσωπο της τραγικής αναπαράστασης είναι ο γέροντας ιερέας. Κι όλη η τραγωδία έχει **αποτυπ**..... στο παραμορφωμένο από την αγωνία και τον πόνο πρόσωπό του και στο συσπασμένο αθλητικό του σώμα.

Τι θα μάθουμε

- A.** Η υποτακτική και η προστακτική
B. Βουλπτικές και τελικές προτάσεις

A. Η υποτακτική και η προστακτική

Για τις εγκλίσεις βλ. και Ενότητα 4, σελ. 44-46.

Τι δηλώνουν οι εγκλίσεις στις ανεξάρτητες προτάσεις

Η **οριστική** κυρίως δηλώνει:

- **το πραγματικό:** π.χ. *Ο Πέτρος δεν προσέχει.*
- **το δυνατό:** π.χ. *Αν είχα τώρα τα χρήματα, θα αγόραζα (= θα μπορούσα να αγοράσω) αυτό το σπίτι.*
- **το πιθανό:** π.χ. *Βήχεις· θα είσαι (= ίσως είσαι) κρυολογημένος.*
- **ευχή:** π.χ. *Στερνή μου γνώση, να σ' είχα πρώτα.*
- **παράκληση:** π.χ. *Δεν πηγαίνεις (= πήγαινε) κι εσύ μαζί τους;*

Η **υποτακτική** κυρίως δηλώνει:

- **το ενδεχόμενο:** π.χ. *Ίσως να έρθει.*
- **το επιθυμητό:** π.χ. *Ας γίνω καλά και θα δεις!*
- **προτροπή:** π.χ. *Ας περιμένουμε λίγο.*
- **παραχώρηση:** π.χ. *Ας φορέσει ό,τι θέλει.*
- **ευχή:** π.χ. *Ο Θεός ας τον συγχωρήσει!*
- **το δυνατό ή το πιθανό:** π.χ. *Τότε να δεις χαρές και πανηγύρια!*

- **απορία:** π.χ. *Τι να του απαντήσω;*
- **προσταγή ή απαγόρευση:** π.χ. *Σας προειδοποίησα, (να) μη με ξαναενοχλήσετε!*

Η **προστακτική** κυρίως δηλώνει:

- **προσταγή:** π.χ. *Κοίταξε τη δουλειά σου!*
- **προτροπή:** π.χ. *Γράψτε όλοι με μολύβι!*
- **παράκληση:** π.χ. *Αφήστε με να έρθω μαζί σας!*
- **ευχή:** π.χ. *Πρόσεχε εκεί που θα πας!*

Εργασίες εξάσκησης

1. Να μετατρέψεις την οριστική των παρακάτω προτάσεων στην έγκλιση που ζητείται, κάνοντας όποια άλλη αλλαγή χρειάζεται.

- Έφυγε. (παραχώρηση, υποτακτική) → *Ας φύγει.*
- Απόψε θα πάμε θέατρο (επιθυμητό, υποτακτική).
→ .....
- Έφυγες το βράδυ (προσταγή, προστακτική).
→ .....
- Οι κύριοι αυτοί ήρθαν στο σπίτι μας (παραχώρηση, υποτακτική).
→ .....
- Μου άνοιξε την πόρτα ο μικρός (παράκληση, προστακτική).
→ .....
- Ταξίδεψε κι αυτός μαζί μας (παραχώρηση, υποτακτική).
→ .....
- Του ξαναμίλησες λοιπόν; (απαγόρευση, υποτακτική).
→ .....
- Έγινε σύμφωνα με τις εντολές του αρχηγού (προσταγή, υποτακτική).
→ .....

- Με βοήθησες στις δύσκολες στιγμές μου (παράκληση, προστακτική).
→ .....
- Με πιστέψατε, κύριε; (προτροπή, προστακτική).
→ .....
- Βιάζεσαι, παιδί μου (αποτροπή, υποτακτική).
→ .....
- Καπνίζετε; (απαγόρευση, υποτακτική).
→ .....
- Ο Θεός σε βοήθησε (ευχή, υποτακτική).
→ .....

2. Θέλεις να δημοσιεύσεις στη σχολική εφημερίδα μία συνταγή μαγειρικής και ζήτησες τη βοήθεια της μπτέρας σου για να σου προτείνει μία. Να μεταφέρεις τις οδηγίες που σου έδωσε στην προστακτική έγκλιση (β' πληθυντικό).

Κοτόπουλο κρασάτο (υλικά για 4 μερίδες)

Υλικά

- 4 μπουτάκια κοτόπουλου
- 4 κρεμμυδάκια φρέσκα
- 100 γρ. μπέικον
- 1/8 λίτρου κόκκινο κρασί
- 200 γρ. μικρά μανιτάρια
- μαϊντανό, θυμάρι
- 1 φύλλο δάφνης
- μοσχοκάρυδο
- αλάτι, πιπέρι

Οδηγίες

- Καθαρίζεις τα κρεμμυδάκια και τα κόβεις σε ροδέλες. Κόβεις το μπέικον σε κύβους. Ψιλοκόβεις τον μαϊντανό και το θυμάρι. Καθαρίζεις τα μανιτάρια.

- .....
- .....
- .....
- Αφαιρείς την πέτσα από τα μπουτάκια κοτόπουλου και τα βάζεις μαζί με τα κρεμμυδάκια, το μπέικον και το κρασί στο μπολ για το ρύζι. Προσθέτεις τα αρωματικά και τα μπαχαρικά.
- .....
- .....
- .....

- Τοποθετείς το περιεχόμενο του μπολ στην κατσαρόλα και μαγειρεύεις για 30 λεπτά. Ανοίγεις το καπάκι και προσθέτεις τα μανιτάρια. Μαγειρεύεις για άλλα 20 λεπτά. Τέλος σερβίρεις το κοτόπουλο σε πιατέλα μαζί με τη σάλτσα του.
- .....
- .....
- .....

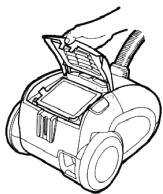
3. Για να διαβάσεις τις παρακάτω οδηγίες χρήσης μιας ηλεκτρικής σκούπας πρέπει να συμπληρώσεις τα γράμματα που λείπουν στα ρήματα του κειμένου που βρίσκονται σε προστακτική έγκλιση.

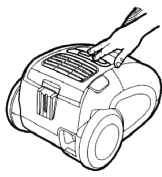
1

6

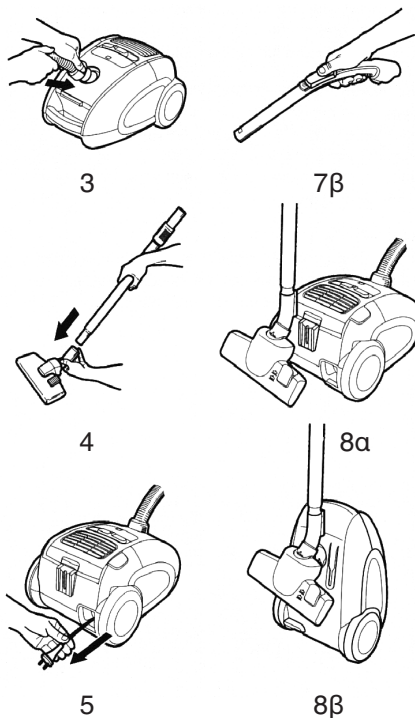

2

7a

1. **Αν...ξτε** το μπροστινό κάλυμμα της συσκευής και **ελ...γξτε** εάν η σακούλα απορριμμάτων και το σύνθετο φίλτρο βρίσκονται στη θέση τους.
2. **Τραβ....ξτε** το πίσω κάλυμμα της συσκευής και **δ...τε** εάν το φίλτρο εξαγωγής είναι στη θέση του.
3. **Τοποθετ....στε** τον εύκαμπτο σωλήνα ώστε να εφαρμόσει στη θέση του, ασφαρίζοντας με ένα κλικ.
4. **Συνδ....στε** τους σωλήνες εξαγωγής ή τον τηλεσκοπικό σωλήνα στη χειρο-

λαβή και το ακροφύσιο, σπρώχνοντας και περιστρέφοντας ταυτόχρονα. Για να τα αποσυνδέσετε, **περιστρ....ψτε** και **τραβ....ξτε** προς τα έξω.

5. Τραβ....ξτε το ηλεκτρικό καλώδιο και **συνδ....στε** το στην πρίζα. Μόλις το ηλεκτρικό καλώδιο ξετυλιχτεί, μένει σταθερό στη θέση του.

6. Για να ξανατυλίξετε το καλώδιο, **πατ....στε** το πεντάλ του μηχανισμού τυλίγματος καλωδίου.

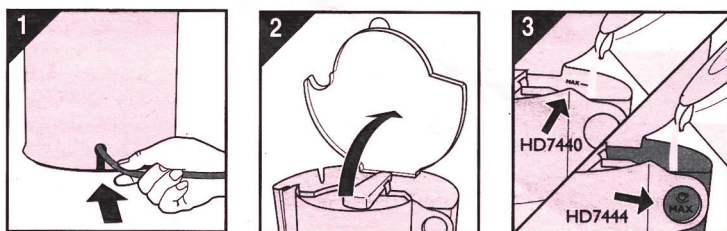
7α. Θ...στε σε λειτουργία την ηλεκτρική σκούπα γυρνώντας το χειριστήριο ελέγχου στο On. **Αυξ....στε** την ισχύ αναρρόφησης γυρνώντας το χειριστήριο έως τη θέση Max. **Σταματ....στε** τη λειτουργία της ηλεκτρικής

σκούπας, γυρνώντας τον προς την αντίθετη κατεύθυνση στη θέση Off.

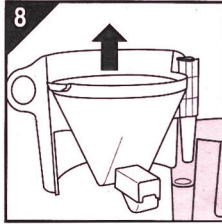
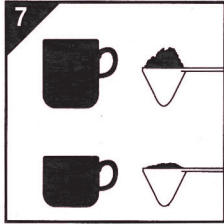
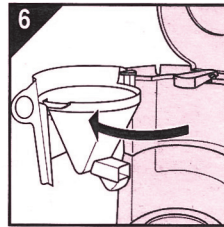
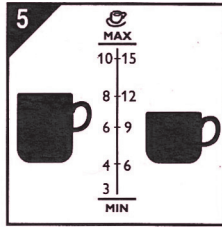
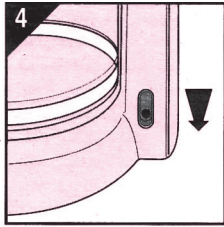
7β. Ρυθμ....στε την ισχύ αναρρόφησης με τη βοήθεια του χειριστηρίου αναρρόφησης στη χειρολαβή του εύκαμπτου σωλήνα.

8. Τερματ....στε τη λειτουργία της σκούπας με το πρακτικό Κλιπ Ισχύος, τοποθετώντας τον ακροφύσιο σωλήνα στη θέση αυτή.

4. Να συντάξεις ένα κείμενο οδηγιών για τη χρήση μίας καφετιέρας με βάση τις φωτογραφίες που ακολουθούν:

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....
4. ....
.....
5. ....
.....
6. ....
.....
7. ....
.....
8. ....
.....

6. Μία εταιρεία ηλεκτρικών ειδών θέλει να αποσύρει μία ηλεκτρική συσκευή της μετά από πρόβλημα που εντοπίστηκε σε κάποιο εξάρτημα. Μπορείς να τη βοηθήσεις να συντάξει μία ανακοίνωση, συμπληρώνοντας τα κενά με τις παρακάτω λέξεις στην κατάλληλη πτώση; **εξάρτημα, καταστήματα, φθορά, προσωπικό, παράπονα, καπάκι, μοντέλο, συσκευή, πωλήσεις, εγγύηση**

Αγαπητοί μας πελάτες,

Μετά από ..... που διατυπώθηκαν από πλευράς πολλών καταναλωτών σχετικά με την ηλεκτρική σκούπα Α143 της εταιρείας μας, νιώθουμε την υποχρέωση να προβούμε σε απόσυρση της συγκεκριμένης ..... Το πρόβλημα εντοπίστηκε σε ένα ..... του συγκεκριμένου ....., και συγκεκριμένα στο ..... Αν και δεν προκύπτει κίνδυνος για τη σωματική ακεραιότητα των πελατών μας, η αξιοπιστία της εταιρείας μας δεν επιτρέπει τη συνέχιση των ..... αυτού του προϊόντος. Ελάτε, λοιπόν, σε ένα από τα ..... της εταιρείας μας και εμείς θα σας επιστρέψουμε τα χρήματά σας, ανεξαρτήτως ..... της συσκευής ή λήξης της ....., ή θα σας αντικαταστήσουμε τη σκούπα που αγοράσατε με ένα άλλο μοντέλο. Το ..... μας είναι στη διάθεσή σας και πρόθυμο σας περιμένει για να σας εξυπηρετήσει.

B. Βουλευτικές και τελικές προτάσεις

B.1. Βουλευτικές

Βουλευτικές λέγονται οι δευτερεύουσες (ονοματικές) προτάσεις που εισάγονται με το μόριο **να** (μόνο του ή μαζί με άλλες λέξεις: **χωρίς να, από το να, αντί να, στο να** κτλ.) και χρησιμοποιούνται για τη συμπλήρωση της έννοιας ενός ρήματος (μερικές φορές ενός ουσιαστικού ή επιθέτου). Λέγονται βουλευτικές, γιατί εκφράζουν συνήθως το περιεχόμενο μιας επιθυμίας, μιας ευχής

ή μιας απλής σκέψης: π.χ. *Ο Σταύρος θέλει να παίξει.*

Τα πιο συνηθισμένα ρήματα που μπορεί να έχουν μια βουλητική πρόταση για συμπλήρωμα της έννοιάς τους είναι: **πρέπει, ζητώ, οφείλω, μπορώ, αισθάνομαι** και άλλα με παρόμοια σημασία:

π.χ. *Έμαθε **να διαβάξει** σε μεγάλη ηλικία.*

*Πρέπει **να είναι προσεκτικός κάποιος** όταν οδηγεί!*

Ουσιαστικά ή επίθετα που μπορεί να έχουν μια βουλητική πρόταση για συμπλήρωμα της έννοιάς τους είναι κυρίως όσα σημαίνουν καθήκον, δυνατότητα, αξίωση κ.ά.:

π.χ. *Αύριο θα πραγματοποιηθεί το όνειρό σου **να επισκεφθείς την Ακρόπολη.***

*Η απόφασή μου **να έρθω μαζί σου** αποδείχτηκε σωστή.*

Β.2. Τελικές

Τελικές λέγονται οι δευτερεύουσες (επιρρηματικές) προτάσεις που εκφράζουν το **σκοπό** της ενέργειας ενός ρήματος. Εισάγονται με τους συνδέσμους **να, για να**: π.χ. *Τον φώναξε **για να τον μαλώσει.***

Οι αρνητικές τελικές προτάσεις δέχονται άρνηση **μη(ν)**.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: **Ονοματικές** λέγονται οι δευτερεύουσες προτάσεις που χρησιμοποιούνται ως υποκείμενο, αντικείμενο ή επεξήγηση. **Επιρρηματικές** λέγονται οι δευτερεύουσες προτάσεις που χρησιμοποιούνται ως επιρρηματικοί προσδιορισμοί σε κάποιο ρήμα.

Πώς ξεχωρίζουμε τις βουλητικές από τις τελικές προτάσεις που εισάγονται με το σύνδεσμο **να.**

Στις **βουλητικές προτάσεις** το **να**, με το οποίο εισάγονται, δεν μπορεί να αντικατασταθεί από το **για να**: π.χ. *Θέλησε **να** ταξιδέψει σε όλο τον κόσμο.*

(Δεν μπορούμε να πούμε: *Θέλησε **για να** ταξιδέψει σε όλο τον κόσμο.*)

Αντίθετα, στις **τελικές προτάσεις** το **να** μπορεί να αντικατασταθεί από το **για να**: π.χ. *Τους συγκέντρωσε **να** μαζέψουν τα σκουπίδια.*

(Μπορούμε να πούμε: *Τους συγκέντρωσε **για να** μαζέψουν τα σκουπίδια.*)

Εργασίες εξάσκησης**1. Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι τελικές και ποιες βουλευτικές;**

- Η περιοχή των Πρεσπών με τις οικολογικές ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει και με τον εντυπωσιακό αριθμό των πουλιών, όπως οι πελεκάνοι, μπορεί να γίνει ένα πραγματικό οικοτουριστικό κέντρο.

Πρόταση:.....

Είναι:.....

- Κάθε χρόνο υπάρχουν κάποιες οργανωμένες ομάδες τουριστών που έρχονται να δουν τα λουλούδια της πατρίδας μας την άνοιξη.

Πρόταση:.....

Είναι:.....

- Στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια αυξάνεται ο αριθμός των οικοτουριστών που έρχονται να παρατηρήσουν τα πουλιά στον Έβρο και τις Πρέσπες, που επιθυμούν να δουν τα λουλούδια στον Όλυμπο και να μελετήσουν τη συμπεριφορά της φώκιας στις Σποράδες.

Πρόταση:.....

Είναι:.....

Πρόταση:.....

Είναι:.....

Πρόταση:.....

Είναι:.....

- Δεν είναι σωστό να φυτεύονται στα κράσπεδα της εθνικής οδού πεύκα, που είναι το καλύτερο προσάναμμα, με τις πευκοβελόνες που συσσωρεύονται εκεί, για τα τσιγάρα που μερικοί ασυνείδητοι οδηγοί και επιβάτες πετούν από τα παράθυρα των αυτοκινήτων.

Πρόταση:.....

Είναι:.....

- Στους δασικούς δρόμους της Πάρνηθας πρέπει να τοποθετηθούν προστατευτικές μπάρες για την απαγόρευση της ελεύθερης εισόδου στο δάσος.

Πρόταση:.....

Είναι:.....

- Ξεκίνησε βιαστικά να προλάβει το λεωφορείο που ξεκινούσε νωρίς το πρωί.

Πρόταση:.....

Είναι:.....

2. Βρείτε στο παρακάτω απόσπασμα ποιες βουλπτικές προτάσεις χρησιμοποιούνται ως υποκείμενο και ποιες ως αντικείμενο.

Σχολικό μάθημα με το διαδίκτυο

Το site του σχολείου στο ίντερνετ τού προσέφερε μια σειρά ερωτήσεων για τα κεφάλαια που είχε διδαχθεί στο μάθημα των Θρησκευτικών. Από τον υπολογιστή του σπιτιού του λοιπόν μπήκε στην ηλεκτρονική διεύθυνση και μελέτησε τις ερωτήσεις. «Μπορεί να μην έπεσαν ακριβώς οι ίδιες ερωτήσεις στο διαγώνισμα, όμως με βοήθησαν πολύ».

Νέο τοπίο

Πρόκειται για ένα νέο τοπίο που τελευταία έχει αρχίσει να διαμορφώνεται στον χώρο της εκπαίδευσης με τη βοήθεια της τεχνολογίας. Το 14ο Δημοτικό δεν είναι το μοναδικό που μέσω των σελίδων του στο διαδίκτυο προσφέρει βοηθήματα, ασκήσεις, ερωτήσεις κ.ά. στους μαθητές, με στόχο να τους βοηθήσει στην κατανόηση της σχολικής ύλης. Σχολεία από διάφορα μέρη της χώρας βάζουν στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις τους τέτοιου είδους υλικό. Μαθητές που έχουν υπολογιστή στο σπίτι τους μπορούν να τεστάρουν τις γνώσεις τους, να εντρυφήσουν σε θέματα που δεν είχαν καταλάβει καλά, να συμπληρώσουν κενά και να μελετήσουν ένα παλαιότερο κριτήριο αξιολόγησης.

Από τον ημερήσιο τύπο

Υποκείμενο:.....

.....

Αντικείμενο:.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Μπορείς να βοηθήσεις ένα συμμαθητή σου να γράψει μία επιστολή προς τον υπουργό Παιδείας, για να τον πείσει για την αναγκαιότητα να αποκτήσουν άμεση πρόσβαση στο διαδίκτυο όλα τα σχολεία; (Χρησιμοποίησε όσον το δυνατόν περισσότερες από τις παρακάτω βουλπτικές και τελικές προτάσεις.)

- να διδάσκεται..., να έχει άμεση πρόσβαση, να επικοινωνεί, να συνομιλεί, να ανταλλάσσει απόψεις, να πληροφορείται, να καταστρέψει, να δημιουργηθούν προβλήματα, να το χρησιμοποιήσουμε σωστά, να εκμεταλλευτούμε όλα τα θετικά στοιχεία.
- για να σας τονίσω τη σημασία, για να εμπλουτίσει τις γνώσεις του.

Αξιότιμε κ. υπουργέ,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Με τιμή,
ένας μαθητής της ΣΤ΄ Δημοτικού.

Λεξιλογική άσκηση

Στο λόγο μας αρκετά συχνά χρησιμοποιούμε ξένες λέξεις, αν και υπάρχουν οι αντίστοιχες ελληνικές. Με τη βοήθεια ενός λεξικού αντιστοίχισε τις ξένες λέξεις της α' στήλης με τις αντίστοιχες ελληνικές της β' στήλης.

κομπιούτερ	•	•	τηλεομοίωτο
κόμπακτ ντισκ	•	•	εκτυπωτής
σκάνερ	•	•	ψηφιακό ακτινοδισκόφωνο
πρίντερ	•	•	ηλεκτρονικός υπολογιστής
φαξ	•	•	σαρωτής
προτζέκτορας	•	•	επίδιασκόπιο